

Мишел Пейрамор

ПРОКЪЛНАТИТЕ ЛЮБОВНИЦИ
Жорж Санд, Мюсе, Шопен

София, 2014

Преводът е направен по изданието:
Michel Peyramaure
LES AMANTS MAUDITS
GEORGE SAND, MUSSET, CHOPIN
Robert Laffont

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

Copyright © 2004 by Éditions Robert Laffont

© Кина Митева, превод, 2014
© Издателство „Изток-Запад“, 2014

ISBN 978-619-152-366-5

МИШЕЛ ПЕЙРАМОР

ПРОКЪЛНАТИТЕ
ЛЮБОВНИЦИ

Превод от френски

Кина Митева

Редактор

Минка Цветомирова

СЪДЪРЖАНИЕ

КЪНИГА I / 7

1. *Холера морбус*..... 9

КЪНИГА II / 29

1. *Вечерята в „Льо Лантие“*..... 31
2. *„Собствената свобода убива...“*..... 44

КЪНИГА III / 79

1. *Черните гондоли*..... 81
2. *В пустинята на мъжете*..... 104

КЪНИГА IV / 119

1. *Чақ до дъното на морето*..... 121
2. *„Красива графиня с руси коси“*..... 128
3. *„Свири за мен ангел мой...“*..... 141

КЪНТА V / 157

1. „Земята черна е като сърце ми“	159
2. „Una tijer tiu particiſar“	170
3. Дъжд вали над Валдемоса	186
4. Островът на маймуните	207

КЪНТА VI / 219

1. През горещото лято	221
2. Застоялите води на любовта	228
3. Малък градски и селски театър	254
4. Като снежинка	282

Книга I

1.

Холера морбус¹

Париж, пролетта на 1832 г.

Мосю Марино откряна прозореца в жилището си на улица „Прованс“ и въздъхна доволно: времето беше прекрасно; след дъждовната седмица слънцето огряваше сградите в квартала „Монмартър“ с почти неземно сияние; утринният ветрец, малко свежичък за сезона, си играеше с дима от комините на хлебопекарните и странноприемниците. „Подходящо време за пазаруване, само да се облека добре“, помисли си той.

Озадачен от побилите го тръпки, той затвори прозореца, тананикайки си „Ето го добрия вятър“ и нахвърли в бележничето списъка с покупки: яйца, хляб, горчица, кресон²... Наметнал палто на раменете си, той слезе по стълбите с лек световъртеж – следствие, както му се стори, от лошия сън през нощта.

Едва пристъпил на тротоара, усети сякаш ледено наметало върху плещите си. Поспря да вземе кресон от зарзаватчийката. Тя го погледна и рече:

– Май не ви е добре, мосю Марино? Много сте блед и зъзнете.

– Не спях много добре, мадам Берта, а и е доста студено. Тресе ме, боли ме главата, но нищо сериозно...

Да е студено? Според нея утрото бе топло за сезона. Тя добави:

¹ Болестта е известна и като коремен тиф. (Всички бележки под линия са на преводача.)

² Полезно градинско растение, използвано като подправка (по вкус напомня на хрян) и като билка за успокоение.

– Нищо чудно да ви е налегнал грипът. Най-добре се приберете вкъщи и си починете с грейка в леглото.

– Грип? Напълно възможно. Ще последвам съвета ви. Останете със здраве, мадам Берта.

Когато пое по улица „Шоша“, усети нещо да пропълзвава в него, започна да го ръфа; ставите му изтръпнаха. Напълно отмалял, той залитна на тротоара и се хвана за уличния фенер. Пристъпи треперещ към бакалницата, откъдето щеше да вземе яйцата и горчицата. Минувачите се подсмиваха, като гледаха несигурната му пиянска крачка: „В девет сутринта! Добре се е наквасил...“

В дюкяна имаше опашка, затова продължи, казвайки си, че по-късно ще се върне.

Заизкачва се по улица „Прованс“ към хлебаря, при когото редовно ходеше, но усети как му се повдига и спря под един навес. Повърна закуската, примесена с белезникава слуз, в краката на портиера, който ме каза да се пръждосва. Приседнал на перваза, усети вътре в него да се надига грохот без връзка с уличния – тракането на тежкотоварните коли и каручките, звъна на верижките на конските впрягове и монотонните напеви на джамджията. Боботенето се надигаше от най-затънтените дълбини на вътрешностите му и буквално размекваше мозъка му.

Насъбра се навалица. Положиха мосю Марино направо на тротоара и подложиха под главата му торбата с провизиите. Портиерът донесе чаша вода, но той веднага я повърна с белезникави примеси. Докато лежеше в това положение, сеирджиите забелязаха как променя цвета си. В началото бледо, лицето му придоби кафеникав оттенък, а после почерня. Отново повърна, обзет от конвулсии, освобождавайки вътрешните си органи. Жените се отдръпнаха с викове да се извести градския полицай.

Мосю Марино имаше по-скоро нужда от лекар. Мадам Берта изтича да извика кварталния доктор. Само като погледна болния, той кресна:

– Отдръпнете се, човекът е заразен. Трябва незабавно да го откараме в болницата.

Попитаха го от какво страда нещастникът. Отговори, че не знае, но е нещо сериозно и никой не бива да го докосва. С тази

инструкция го повери на портиера да го охранява и отиде да потърси превоз. Отне му известно време да намери ръчна количка и мъж за нея. Но не в болницата го откара лекарят, а в моргата. Мосю Марино издъхна по-бързо, отколкото напазарува.

Дори само от името на отнесената го болест побиваха студени тръпки, затова докторът се пазеше да не го произнесе на глас: *холера морбус*. За нея се говореше с прикрити слова, с известна доза суеверен страх и с върховно почитание, изпитвано към демоните, на които по други ширини наред с даровете им се отправят и заклинателни молитви. Биха я назовали дори „Ваша светлост“, умолявайки я да излее другаде своята ярост, но тя оставаше безчувствена към угризения и състрадание.

За броени дни терорът на епидемията се възцари в целия град. Името на мосю Марино се споменаваше като на герой, паднал начело на своя полк. Улица „Шоша“ се превърна в обект на обществен интерес; хората се стичаха, така да се каже, от любопитство или като на поклонение, за да отдадат почит на първата жертва на напастта. Някои съседни дори предлагаха да се преименува улицата на „Изидор Марино“.

Александър Дюма беше сред ония хора, върху които психозата от холерата нямаше власт. Беше убеден, че да игнорираш този бич и да фамилиарничиш с него, за да го умилостивиш, е най-добрият метод да се защитиш. Холерата, същинска пътешественица, върлуваше в Лил и бързо щеше да прескочи в Париж, за да завземе благодатната територия.

Всъщност имаше си доста занимания в театъра. Има-няма холера, въпреки постановленията на властите той се бореше театралните зали да останат отворени (макар и от немай-къде) за благотворителни представления, в подкрепа на оцелелите близки на бъдещите жертви от епидемията.

Предложи на свой приятел – министерски чиновник, да направи добро дело, като съдейства за поставянето на негова пиеса. Нахвърлил я беше за три дни – комедията „Съпругът на вдовицата“, избобилстваща от „скърцане със зъби и смръщване на вежди“. Една пиеса на ситуациите, които обаче изобщо не предразполагаха към веселие. Но тъй като ставаше дума за благороден жест, беше постигнато съгласие тя да бъде представена пред публика.

В работния си кабинет на улица „Сен Лазар“ Дюма се беше заел с преработката на няколко сцени, за да ги адаптира към действащите лица, когато прислужницата Катрин влетя като вихър при него, сякаш подгонена от глутница. Викна ѝ гневно:

- Сега какво искате? Не виждате ли, че работя?
- Холерата, мосю...
- Какво по-точно? Холерата...
- Вече е в Париж, мосю! Покосила е мъж от улица „Шоша“.
- От улица „Шоша“? Дявол да го вземе. Само на хвърлей от нас. Този бордей... не съм очаквал да се случи толкова скоро.

Май трябва веднага да вземем дилижанса, така че се налага да приключвам с пиесата. Какво се мълви из града?

– Как болният бил разтърсен от конвулсии наред улицата, повръщал, станал черен като негър и си отишъл за по-малко от час.

– За по-малко от час? По дяволите... По дяволите.... Сигурно не са се сетили да го разтрият с ваксаджийска четка!

– О, мосю, с това шега не бива.

– Съгласен съм, извинете ме. А сега ме оставете на мира. Имам си работа. И един съвет: ако холерата почука на моята врата, в никакъв случай не ѝ отваряйте!

Наля си половин чаша ром и се върна на фотьойла.

– Май трябва да изляза навън. Може нещо да ми послужи за пиесата.

Взе си шапката и бастуна, и подсвирквайки си се запъти към улица „Шоша“, където завари значително стълпотворение. Докато зарзаватчийката го осведомяваше как точно е протекла трагедията, той си водеше бележки и когато час по-късно се завърна в кабинета, започна да пише.

Две седмици по-късно комедията бе играна в „Театър Франсе“¹, а в главната роля участваше мадмоазел Марс – една от най-известните за времето си актриси. Какво разочарование! Комедията на ситуациите привлече твърде скромен брой зрители и дори понесе освирквания. Холерата плашеше публиката. Все пак управата беше взела мерки да дезинфекцира залата с хлор и камфор. Вестниците бойкотираха спектакъла дотолкова, че само след десетина представления заглавието падна от афиша. Приходите за благотворителност бяха незначителни. Истината е, че Дюма се беше въздържал да подпише „шедьовъра“...

Вечерта след последното представление на „Съпругът на вдовицата“ Катрин едва не извика при вида на Дюма. Беше блед като восък и тя го попита как се чувства.

¹ Или „Комеди Франсез“ – най-старият национален театър в света, основан през 1680 г.

– Горедолу добре, Катрин, горедолу... Но ми е студено и ме побиват тръпки. Навярно хванах грип. Пригответе грог с голяма глътка ром.

– Незабавно в леглото! Както се казва, така се започва.

– Кое по-точно, грипът?

– Не, мосю, холерата.

Подчини се и легна, като продължаваше да зъзне. Прибави към грога бучка захар, напоена с етер. Тъй като го тресеше все по-силно, та чак му изби студена пот, Катрин го принуди да изгълта голяма чаша малага, примесена с унция етер. Погълна така приготвената микстура без да се мръщи и се провикна:

– Каква е тая отвара на вещица? Сякаш сабята на ангела унищожител ме принудихте да погълна. Боже мой, то е по-лошо и от тифа, то е...

Думите заседнаха в гърлото. Главата му тежко падна върху възглавницата. Събуди се часове по-късно с усещането как цялото му тяло беше обхванато от пламъците на Дантевия ад.

– Какви ги вършите? – изрева той. – Жив ще ме опечете.

Подпомагана от лекар, Катрин движеше напред-назад по чаршафите парещия метален съд, пълен с жарава.

– Не се опъвайте – му каза докторът. – Тормоз или холера, изборът е ваш. Освен ако не предпочитате пиявици...

В продължение на седмица Дюма остана безсилен, неспособен дори да се надигне от леглото. Всички части на тялото му скърцаха като стар кораб в буря. В главата му непрекъснато бушуваха пристъпи на повръщане, но беше жив. Каза си, че демонът е намерил към кого друг да се обърне.

Холерата си тръгна, както и пристигна – с вълча стъпка, след като беше покосила двадесет хиляди жертви в Париж. Дюма пресметна, че от милион жители, колкото наброяваше столицата, горедолу един на всеки двадесет беше мъртъв. И Наполеон би останал доволен от подобна битка. Действително нямаше причина за безпокойство, нито му се налагаше да се спотаява в килера.

В началото на април поетът Алфред дьо Мюсе посети семейството си, както правеше един-два пъти седмично от началото на епидемията.

Не се тревожеше много за близките си: те водеха уседнал живот близо до Латинския квартал. Зает с проучване върху Жан-Жак Русо, баща му напускаше кабинета единствено за кратки разходки в съседната градинка, ако времето позволяваше. Майка му бродираше, четеше, посрещаше приятелки за следобедния чай. По-големият му брат Пол и по-малката му сестра Ермини лудуваха.

Алфред се обърна към баща си:

– Всички предпазни мерки срещу епидемията са направени освен две: да ѝ обърнеш гръб или да избягаш в провинцията.

Лесно е да се каже, трудно е да се направи. Да я загърбят, добре, но да изоставят всичко, за да се спотаят в малкия замък, който притежаваха във Вандомоа, беше съвсем друго нещо.

Онази сутрин Алфред запали втората си хубава пура на балкона, докато чакаше баща си да се завърне от разходката. Забеляза го как завива като сомнамбул зад ъгъла на улицата, притиснал книга под мишница. Помагаше си с бастуна, спираше през три крачки, за да се подпре на стената. Алфред смръщи вежди, изгаси пурата с крак и се втурна да посрещне стареца.

Намери го паднал в ръцете на портиера, с позеленяло лице, с обърнати очи, разтрисан от конвулсии, и с книгата в краката. Заведе го до етажа, разсъблякоха го бързо, за да го измият, тъй като се беше изпуснал и повърнал.

Портиерът предложи услугите си да повика семейния лекар.

– Няма смисъл – отвърна Алфред. – Тези шарлатани са безсилни пред заразата. А и май е безполезно. Не виждате ли, той е мъртъв.